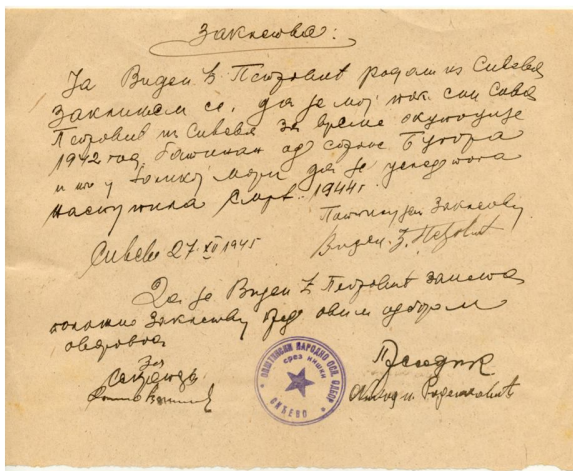

УДК 930.25 : 341.384 (497.11 Ниш) «1945/1947»

КОМИСИЈА ЗА РАТНУ ШТЕТУ - НИШ (1945 - 1947)

Комисија за ратну штету основана је 1945 године, на основу наређења Земаљске Комисије за ратну штету – Београд. На основу Правилника о пријављивању и утврђивању ратне штете, Среска комисија за ратну штету прикупљала је податке, проверавала и процењивала причињену штету становништву среза од војних и других власти, организација, установа и појединаца оних држава које су биле у ратном стању са Југославијом и њихових помагача у времену од 6 априла 1941 године до краја рата.¹

Заклетва Видена Петровића из Сићева

Сваки оштећеник је био дужан да пријави сву причињену ратну штету, на прописаним обрасцима. Месни народни одбори су били у обавези да пријаве провере у погледу истинитости, а потом да их овере потписом и печатом. У пријави се наводе сви докази и прилаже се сав доказни материјал.²

Пријављивање ратне штете у Србији отпочело је 25. 6. 1945. године.

Среска комисија за ратну штету, на основу Правилника о процењивању и утврђивању ратне штете, а по спроведеном поступку доноси Закључак којим се утврђује штета нанесена губитком живота или нестанком лица и изражава се у суми новца коју би то лице привредило и у доказаним трошковима лечења и сахране. Упоредо са овим утврђује се и сума новца за изгубљено издржавање оних лица која су била на терету жртве.³

¹ Службени лист ДФЈ бр. 44 /1945, стр. 384

² Службени лист ДФЈ бр. 44 /1945, стр. 386

³ Службени лист ДФЈ бр. 44 /1945, стр. 385

Против овог Закључка Среске комисије за ратну штету, оштећеник – подносилац пријаве има право жалбе, Земаљској комисији преко ове комисије, у року од 8 дана по пријему одлуке, али само у погледу висине процењене штете.

У образложењу Закључка који доноси Среска комисија за ратну штету стоји да је проценила ратну штету узевши у обзир године старости покојникове, просечну дужину живота до 65 година и висину његовог месечног привређивања, као и године старости лица која је покојник издржавао, па сходно томе Комисија и одмерава висину штете⁴.

Ратна штета нанесена повредом здравља и тела, изражава се у износу штете услед смањења радне способности оштећеника, у примерној суми новца за претрпљене болове и доказаним трошковима лечења. Један од начина на који је ратна могла бити учињена је и штета нанесена лишењем слободе, и она се изражавала у суми новца коју би то лице привредило за време лишења слободе. Штета на радној снази састоји се у експлоатацији и пљачки радне снаге. Штета због уништења или оштећења непокретне имовине изражава се у трошковима потребним за довођење уништене и оштећене имовине у првобитно стање.⁵

Среска комисија за ратну штету престала је са радом пред крај 1946. године, с тим што је овај посао наставио службеник СНО – референт за ратну штету.

Подносилац пријаве
Петровић Ђорђе Виден
занимање
Ванброд
из
Сићева

Образак бр. 6

Пријава

лишења живота или нестанка лица

А. Подаци о лицу лишеном живота или насталим

Презиме, очево име и име лишеног живота и т. насталим лица	Године старости	Занимање	Боравиште	Народност	Да ли је лишени живота или насталим трошковима новца, ПОЛ и ЈуВ армије	Смрт — нестанак			Сума коју би привредио		Ко је био запосленик у време лишења живота — насталим Немачка Италија Југослава Мађарска	Проузрок смрти
						Када	Где	Како	Попуњави пријавилац	Попуњави Среска комисија		
Петровић Виден Саша	22	варач	Сићев	Срп.	Умрла од ратних повреда у Немачкој	1942	Сићев	непознато	600000	516000	Немања	Бугарски

Б. Подаци о лицима која су била на терету лишеног живота — насталим

Ред. број	Презиме, очево име и име	Године старости	Занимање	Боравиште	У ком је сродству са лишеним животом — насталим	Примерна сума за издржавање од дана смрти — нестанка (позуњава)		Трошкови лечења и сахране (позуњава)	
						подносилац пријаве	Среска комисија	подносилац пријаве	Среска комисија
1.	Петровић Виден	58	занат	Сићев	Отац и мајка	180.000	21.000	50.000	50.000
2.	Петровић Милош	62	занат	—	Мајка		21.000		

12-VIII 1945 год.

Подносилац пријаве (сајеруши потпис)
Виден Ђорђе

Пријава ратне штете лишењем живота коју подноси Виден Петровић из Сићева

⁴ ИАН, фонд Среска комисија за ратну штету

⁵ Службени лист ДФЈ бр. 44 /1945, стр. 385

У овом фонду се налазе и документи који се односе на правилно и правично разрезивање реквизиције на територији Србије за потребе Југословенске армије.⁶

Стање грађе: Хронолошки распон година фонда је 1945 – 1947 година. Фонд чине две кутије списка.

ПОДАЦИ	
ДЕТЕТА ЧИЈИ СУ РОДИТЕЉИ СТРАДАЛИ ЗА ВРЕМЕ РАТА	
1. презиме	Младеновић
2. име детета	Мирјана
3. име оца и мајке	Тодор-Гмитра
4. мушко или женско	женско
5. година и место рођења	Година 1935 Село Гаџин Хан Срез запаљавски Округ нишки Феа. јединица Србија
6. да ли иде у школу	не
7. чине се бави	чобанче
8. животопис детета за време народно-ослободилачке борбе	Дете је било код своје мајке. Није ишло у школу, зато што је слабог материјалног става. Смрт оца га је нарочито омела, те је и осетило све тешкоће и последице рата.
9. занимање оца или мајке	земљорад.
10. ко је од родитеља страдао на који начин, када и где	Отац погинуо од фашистичких Вугара 1941. г. у Запаљању
11. Код кога дете живи. Име презиме старосца занимање место боравка	Код мајке Гмитре Миљковић Гаџин Хан
12. Примедба	

Подаци о Мирјани Младеновић из Гаџиног Хана, чији је отац погинуо 1941. год. у Запаљању

Чапљинце, Чокот, Церје и Хум.

Посебно су издвојени подаци о деци из Запаљања, чији су родитељи погинули за време рата 1941 – 1945. године.

Фонд је сређен и микрофилмски заштићен.

Садржина списка: Спискови умрлих, погинулих, и несталих лица; Пријаве лишења живота или нестанка лица; Доставнице Комисије за ратну штету града Ниша; Спискови пријава ратне штете лишењем живота или нестанком лица. Све пријаве са документацијом издвојене су по Месним народним одборима у оквиру среза нишког и сређене по азбучном реду: Белотинац, Бербатово, Берчинац, Бреница, Брзи Брод, Бубањ, Врело, Вртиште, Вукманово, Габровац, Горња Врежина, Горња Топоница, Горњи Комрен, Горњи Матејевац, Доња Врежина, Доње Влаसे, Доње Међурово, Доњи Комрен, Доњи Матејевац, Јасеновик, Јелашница, Каменица, Клисурса, Кнежица, Кнез Село, Коритња, Кравље, Куновица, Лазарево Село, Лалинац, Лесковик, Малошиште, Малча, Медошевац, Мезграја, Миљковац, Нишка Бања, Ново Село, Ореовац, Паси Пољана, Паљина, Пасјача, Перутина, Поповац, Прва Кутина, Просек, Радикина Бара, Раутово, Рујник, Сићево, Турлина, Чамурлија,

⁶ ИАН, фонд Среска комисија за ратну штету